

Ein Proömium zu einem Chrysobull von Demetrios Kydones.

Zachariae von Lingenthal hat in den Sitzungsberichten der königlich preussischen Akademie der Wissenschaften (1888, S. 1409 ff.) zwei Proömien zu Chrysobullen von Demetrios Kydones aus einer dem verstorbenen Prof. Rhallis zu Athen gehörenden Handschrift veröffentlicht und historisch erläutert und dazu noch ein drittes analysiert. Verschieden von diesen drei Proömien ist das hier unten mitgeteilte, welches ich 1876 aus dem Cod. Burn. 75 im British Museum (f. 291 v) abgeschrieben habe. Es ist eine recht dicht geschriebene Handschrift des 15. Jahrhunderts, welche *ργ'* Briefe des Kydones enthält. Das mit abgeschriebene Proömium trägt die Nummer *ρξε'*. Leider ist aus dem Texte nicht zu erkennen, von welchem Kaiser das Chrysobull erlassen war. Wahrscheinlich war es Johannes Paläologos. Ebenso wird der Gegenstand des kaiserlichen Erlasses nicht ausdrücklich erwähnt. Aus dem Inhalt des Proömiums darf man schliessen, das Chrysobull habe sich auf irgendwelche Pflichten bezogen, welche den Eltern ihren Kindern gegenüber auferlegt wurden.

Ich lasse den Text folgen:

ρξε'. Προοίμιον χρυσοβούλλου.

Τῶν πρὸς τὴν φύσιν χρεῶν οὐδὲν οὔτε δικαιότερον οὔτε ἀναγκαιότερον· ἐπεὶ καὶ πρεσβυτάτη μὲν πάντων ἡ φύσις οἷον κοινὴ τις οὐσα ἐστία τε καὶ τροφὸς, πάντα δὲ ὥσπερ τινα θεμέλιον ταύτην προῦποτίθησιν, καὶ δεῖται μὲν αὐτῆς εἰ μέλλοι καὶ ὁπωσοῦν εἶναι καὶ σώζεσθαι, πάντα δὲ τῇ ταύτης φθορᾷ συναπόλλυται καὶ ὄντως ἦδ' ἐστὶν ἡ πάντα 5 συνέχουσα καὶ πρὸς τὸ μὴ ὄν ἐκπεσεῖν οὐκ ἔωσα, γέρας παρὰ τοῦ πάντων δημιουργοῦ καὶ πατρὸς εὐθύς γενομένη τοῦτο λαβοῦσα, πάντων εἶναι μήτηρ κοινὴ καὶ τὰ μετ' αὐτὴν σώζειν τε καὶ τηρεῖν κατὰ τοὺς ἐκείνου δεσμούς. Πάντων δὲ ὅμως τῶν κατ' αὐτὴν ἀγαθῶν τε ὄντων καὶ ἀναγκαιῶν καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ κατὰ φύσιν ὑπαρχόντων καὶ τὴν 10 ἐκείνης σωζόντων ἐπωνυμίαν, βέλτιστόν τε ἅμα καὶ μέγιστον καὶ ἀναγκαιότατόν ἐστι τὸ περὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν συνεχῆ τῶν τέκνων διαδοχὴν. Ἐνταῦθα γὰρ μάλιστ' ἂν τις κατίδοι καὶ τὸ τοῦ δημιουργοῦ

1 ἀναγκαιότερον 3 ὥσπερ τινα 8 εἶναι τὲ (item p. 340, 13. 15)

σοφὸν καὶ τῆς φύσεως διαρκὲς καὶ ὅπως οὐσίαν μὲν τῇ γενέσει, ταυ-
 τότητα δὲ τοῖς ἐξηλλαγμένοις, στάσις δὲ τοῖς ἀεικινήτοις, αἰῶνα δὲ
 τοῖς μηδέποτε οὐσιν ἐμηχανήσατο. Πάσαι γὰρ ἦν ἅπαντα φροῦδα, μὴ
 τῆς φύσεως τῇ γενέσει τὸ συνεχῶς ὑπορρέον ἀναπληρούσης· νῦν δὲ
 5 διὰ ταύτην τὴν ἀμήχανον μηχανὴν οὐδέποτε μὲν ἔστιν ἄνθρωπος, αἰ-
 δὲ ἔστιν οὗτος αὐτός, καὶ ζῶα δὴ καὶ φυτὰ καὶ θάλαττα καὶ ἄηρ καὶ
 συλλήβδην ὅσα τὸν κόσμον τοῦτον πληροῖ. Καὶ διὰ ταύτην ζῶμεν μὲν
 ἐν τοῖς τέκνοις οἱ πατέρες ἡμεῖς, κάκεινα δὲ τοῖς ἐξ αὐτῶν μεταδί-
 δωσιν ἥς παρ' ἡμῶν μετέσχον οὐσίας, καὶ τοῦτ' εἰς ἀπέραντον, ἕως ἂν
 10 τὸν δρόμον ἢ τοῦ δημιουργοῦ βούλησις στήσῃ· οὗ πέρας ἢ πρὸς τὸ
 ἀθάνατον φύσει τῶν ἀποθνησκόντων ὁμοιώσις καὶ ἢ ἐν τῷ ὄντι στάσις
 τῶν αἰετινομένων. Καὶ πρὸς τοῦτ' ἀφορᾷ καὶ ἡ περὶ τὰ τέκνα τῶν
 τεκόντων γινομένη φιλία τε καὶ συμπάθεια καὶ ἡ περὶ ταῦτα πρόνοια
 καὶ φροντίς καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἢ πρὸς τοὺς γονεάς ἐπιστροφή ὡσπερ εἰς
 15 αἰτίους τε καὶ σωτήρας· καὶ ὅλων τούτων δεσμοὶ τινες ἄρρηκτοι πρὸς
 ἀλλήλους εἰσὶν, οὐχ Ἡφαίστου τούτους, ὡς ὁ μῦθος, χαλκεύοντος, ἀλλὰ
 τῆς φύσεως ἀλλήλοις συναπτούσης ἢ πέφυκε σώζεσθαι. Ὅστε τὴν περὶ
 τὰ τέκνα φροντίδα πᾶς τις ἂν εἰποι τῇ φύσει παρὰ τῶν γονεῶν ὀφεί-
 λεσθαι, εἴπερ ἐκείνη μὲν βούλεται ταῦτα τηρεῖν, ἐκείνα δ' οὐκ ἂν ἐσώθη,
 20 παρὰ τῶν ὀφειλόντων προνοεῖν ἀμελούμενα. Εἰ δὲ τὰ χρέα ταῦτα τῇ
 φύσει καὶ παρὰ τῶν ἀλόγων ἐκτίνεται, πῶς εἰκὸς περὶ ταῦτα τὸν ἄν-
 θρωπον ἀχάριστον γίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ λόγῳ μόνον τῶν ἄλλων
 κεκοσμημένον καὶ τοῦτ' ἐν αὐτῷ τῆς φύσεως κρεῖττον ἔχοντα καὶ θειό-
 τερον; Μηδεὶς τοίνυν ἀδικεῖτω τὴν φύσιν ἐν τοῖς υἱέσι, μᾶλλον δὲ
 25 μηδεὶς ἐν τῇ περὶ τούτους ἀμελείᾳ τὸν τῆς φύσεως δημιουργὸν παρα-
 λογιζέσθω. Ἐκείνου γὰρ βούλησις ἅπερ αὕτη νομοθετεῖ, πρῶτον μὲν
 ὅτι τῶν παιδίων τις καταφρονῶν καὶ τὸν θεὸν ἀτιμάζει, τὴν πρὸς
 ἐκείνον ἀρνούμενος πίστιν καὶ χεῖρω τῶν ἀπίστων εἶναι τὸ λόγιον
 ἀποφαίνεται· ἔπειτα καὶ τοῖς τῆς κοινοτάτης φύσεως νόμοις ἐναντιοῦ-
 30 ται, τὴν τῶν γινομένων σωτηρίαν τὸ καθ' αὐτὸν ἀναιρῶν· χωρὶς δὲ
 τούτων καὶ ἐαυτῷ πολεμῶν οὐκ αἰσθάνεται, ἐαυτὸν μετὰ τοῦ παιδὸς
 ἐξαλείφω καὶ θνήσκω εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.

Athen.

Spyr. P. Lambros.